

A Magyar Nemzeti Bank 1/2017. (I.12.) számú ajánlása

a nyugdíjbiztosításokról

I. Az ajánlás célja és hatálya

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Szja. tv.) egyes nyugdíjbiztosítások esetében lehetővé teszi a magánszemélyek számára, hogy az általuk fizetendő személyi jövedelemadó egy részével az adóról való rendelkezés keretében nyugdíjcélú megtakarításukat növeljék. Fontos érdek, hogy az adózási ösztönzővel támogatott nyugdíjbiztosítások a jogalkotó célkitűzésével összhangban olyanok legyenek, amelyek az ügyfelek számára előnyt jelentve ténylegesen alkalmasak az időskori megélhetés minél magasabb szintű biztosítására, az állami nyugellátások kiegészítésére. Lényeges továbbá, hogy az adózási ösztönzők olyan termékeket támogassanak, amelyek valóban a nyugdíjcélú megtakarítások gyarapítását szolgálják.

A jogalkotó az időskori jövedelem elégségességének biztosítása érdekében adózási ösztönzőkkel támogatja a társadalombiztosítást kiegészítő nyugdíjcélú megtakarítási formákat. Az adózási ösztönzők 2014. január 1-től kiterjednek meghatározott tulajdonságokkal bíró életbiztosítási termékekre is. A kitűzött jogalkotói cél akkor érhető el, ha a lakosság széles köre számára elérhetővé válnak olyan termékek, amelyek megfizethetőek, és amelyek alkalmasak megfelelő szintű és formájú kiegészítő nyugdíjak nyújtására. A nyugdíjcélú megtakarítások társadalmi céljának megvalósításához a Magyar Nemzeti Bank, mint a prudenciális felügyeletért és a pénzügyi fogyasztóvédelemért egyaránt felelős szerv (a továbbiakban: MNB) a jó gyakorlatok kialakítása érdekében ajánlás kibocsátásával nyújt segítséget a biztosítóknak és a biztosításközvetítőknek.

A fentieket figyelembe véve az ajánlás célja a megfelelő kiegészítő nyugdíjprogramok elterjedésének elősegítése és az ügyfélelőny biztosítása érdekében az adózási ösztönzőkkel támogatott nyugdíjbiztosítások egyes jellemzőire vonatkozó elvárások megfogalmazása.

Az ajánlás címzettjei a biztosító és a biztosításközvetítő.

Az ajánlásban foglaltak a nyugdíjbiztosításra alkalmazandók.

II. Értelmező rendelkezések

1. Jelen ajánlás alkalmazásában:

- 1.1. *nyugdíjbiztosítás*: az Szja tv. 3. § 93. pontja szerinti biztosítás;
- 1.2. *TKM*: a biztosítási tevékenységről szóló 2014. évi LXXXVIII. törvény 4. § (1) bekezdés 97. pontja szerinti mutató;
- 1.3. *TKMNY*: a biztosító által a teljes költségmutató számításáról és közzétételéről szóló 55/2015. (XII. 22.) MNB rendelet (a továbbiakban: TKM Rendelet) 9. § (2) bekezdése alapján, a nyugdíjbiztosítási termékhez kapcsolódó TKM értékre alkalmazott jelölés.

III. Alapelvek

2. A nyugdíjbiztosítási termék legyen egyszerű szerkezetű, átlátható, különösen a konstrukció és a költségek tekintetében.
3. Az ügyfél az igényeihez ténylegesen igazodó szerződést köthessen.
4. A nyugdíjbiztosítási termékek hosszútávúak, és fontos szerepet játszanak az időskori anyagi biztonság biztosításában. Erre figyelemmel a termék fejlesztésénél különös hangsúllyal kell figyelembe venni az ügyfél érdekét. Törekedni kell arra, hogy a termék hosszú távon megőrizze értékét és gyarapítsa azt. A termék szerkezetét ezért úgy kell felépíteni, hogy a termék céljához igazodó befektetések várható eredménye legalább a költségeket és az inflációt fedezze komoly eséllyel, és az adózási ösztönző ezen felül, tényleges ügyfélelőnyként jelentkezzen.
5. A szerződési cél megvalósulásának elsősorban adójogi jogkövetkezményei legyenek, azaz a biztosító abban ne váljon érdekeltté.
6. A biztosító olyan ösztönzési rendszert alkalmazzon, amely elősegíti a nyugdíjbiztosítási szerződés hosszú távú fennmaradását és céljának megvalósulását, azaz ösztönözzön az ügyfél igényeinek megfelelő, és így számára hosszútávon fenntartandó szerződés megkötésére.
7. Az ügyfél minél alaposabb, szakszerűbb, az értékesített nyugdíjbiztosítási termék sajátosságához illeszkedő tanácsadásban részesüljön.
8. Az adózási ösztönző ténylegesen az ügyfél nyugdíjcélú megtakarítását gyarapítsa.
9. Az MNB elvárja, hogy a nyugdíjbiztosítási konstrukción belül világosan váljanak szét a megtakarítási és az egyes kockázati elemek, és ezek díját a biztosító külön-külön mutassa be az ügyfélnek.

IV. Nyugdíj szolgáltatások

10. A nyugdíjcél megvalósítása elsősorban akkor lehetséges, ha a biztosítási szolgáltatás a nyugdíjba vonulást követően rendszeres, élethosszig tartó jövedelmet nyújt. Ehhez az szükséges, hogy a nyugdíjbiztosítási termékhez kapcsolódjon az ügyfél igényéhez és a megtakarítási összeghez igazodó járadékszolgáltatási opció is.
11. A nyugdíjcél megvalósítására a legcélszerűbb az életjáradék. A hagyományos életjáradék mellett jó gyakorlat lehet az is, ha a szolgáltatási időszakot a biztosító megosztja egy például 80-85. életév betöltéséig tartó határozott idejű járadékra vagy akár egy egyszerű, ütemezett pénzkivonásra – amelynek paramétereit az ügyfél változtathatja –, és egy ezt követően induló halasztott életjáradékra. Ez a megoldás az ügyfélnek folyamatosan megfelelő szintű kiegészítő nyugdíjat

biztosít, miközben a biztosító számára hatékonyabb kockázatkezelést tesz lehetővé¹. Ebben az esetben javasolt a járadék fedezetéül szolgáló megtakarítás legalább 25-30%-át az életjáradékos időszak fedezetére fenntartani.

12. Amennyiben a megtakarítás mértéke életjáradék nyújtását nem teszi lehetővé, vagy az ügyfél igény ettől indokolható módon eltér, akkor határozott idejű járadék is nyújtható. A határozott idejű járadék szerkezete olyan legyen, hogy mértéke ne csökkenjen az időszak alatt, és folyósítási ideje 10 évnél ne legyen rövidebb.
13. Lehetséges olyan konstrukció is, amely nagyobb összegű megtakarítás esetén lehetővé teszi nyugdíjba vonuláskor a megtakarítás egy részének egy összegben történő felvételét. Ennek biztosítása csak akkor indokolt, ha a fennmaradó összeg is elegendő egy ésszerű, az ügyfél igényének megfelelő, élethosszig tartó járadékszolgáltatásra. Ebben ez esetben javasolt, hogy legfeljebb a megtakarítás egy része (például 30-50%-a) legyen ilyen módon felvehető.
14. Kizárólagosan egyösszegű szolgáltatás nyújtása is indokolt lehet erre irányuló kifejezett ügyfél igény esetén (pl. idősök otthonában való elhelyezés egyösszegű költségeinek fedezése, vagy más biztosítótól járadék vásárlása céljából), vagy ha a nyugdíjba vonuláskor a felhalmozott megtakarítás összege olyan alacsony, hogy az nem elegendő ésszerű szintű járadékszolgáltatásra, még egy középtávú határozott időszakra sem.
15. Az MNB elvárja, hogy a szolgáltatás igénybevételekor a biztosító részletesen mutassa be az ügyfél számára az igénybe vehető járadéktípusokat, azok jellemzőit és feltételeit, várható kifizetéseit.

V. Az adóról való rendelkezés keretében átutalt összeg

16. A nyugdíjbiztosítási terméket úgy kell kialakítani, hogy az adóról való rendelkezés keretében átutalt összeg az ügyfél megtakarítását gyarapítsa. Az adóról való rendelkezés keretében átutalt összeget teljes egészében a megtakarítások növelésére kell fordítani. Mivel a nyugdíjcél legcélszerűbben rendszeres befizetésekkel érhető el, nem támogatott az olyan gyakorlat, amelynél az adóról való rendelkezés keretében átutalt összeget a biztosító eseti díjként kezeli, majd ebből írja jóvá a rendszeres díjat. Az MNB elvárja, hogy az adóról való rendelkezés keretében átutalt összeg és annak hozama elkülöníthetően kimutatható legyen. Az MNB javasolja, hogy az adóról való rendelkezés keretében átutalt összeg, valamint annak hozama esetében a szerződés nem biztosítási szolgáltatás kifizetése miatti megszűnése esetén a visszavásárlási érték 100 százalék legyen.

---

¹ Ez lényegében megfelel az OECD javaslatának a kötelező járadékok vonatkozásában. Ld. Policy Options for the Payout Phase (<http://www.oecd.org/finance/private-pensions/41407986.pdf>).

17. Az MNB elvárja, hogy az adóról való rendelkezés keretében átutalt összeggel kapcsolatban levont vagyonkezelési és egyéb költségek ne legyenek magasabbak annál, mint amit a biztosító a biztosítási díjból az ügyfél számára eszközölt befektetések esetében alkalmaz.

VI. Nyugdíjbiztosítás értékesítése

18. Az MNB elvárja, hogy nyugdíjbiztosítási terméket csak annak sajátosságait jól ismerő, gyakorlott és jól képzett biztosításközvetítő közvetítsen, aki megfelelő befektetési ismeretekkel is rendelkezik.
19. Az MNB azt ajánlja, hogy nyugdíjbiztosítás esetében a biztosító a jutalékot csepegtesse a biztosításközvetítőnek.
20. Az a célszerű, ha a nyugdíjbiztosítás új elemként gyarapítja az ügyfél nyugdíjcélú megtakarításait, ezért az MNB elvárja, hogy nyugdíjbiztosítás értékesítése esetén a biztosító ne támogasson vagy ösztönözzön olyan gyakorlatot, amelynek során más korábbi megtakarításokból és megtakarítási formákból csoportosítanak át forrásokat nyugdíjbiztosításba.

VII. A befektetési egységekhez kötött (unit-linked) nyugdíjbiztosításra vonatkozó különös ajánlások

21. A befektetési egységekhez kötött (unit linked) nyugdíjbiztosítás tekintetében a befektetési egységekhez kötött (unit-linked) életbiztosításokkal kapcsolatos prudenciális és fogyasztóvédelmi elvek alkalmazásáról szóló 8/2016. (VI. 30.) MNB ajánlás (a továbbiakban: Unit-linked ajánlás) túlmenően a 22-27. pontban foglaltak is irányadóak.
22. Nyugdíjbiztosítás esetében az ügyfél számára világosan ki kell derülnie, hogy mennyi és milyen jellegű befektetési és egyéb kockázat hárul rá, továbbá, hogy a befektetési lehetőségek közül ő vagy a biztosító választ.
23. Különböző eszközalapok esetén az MNB azt ajánlja, hogy a biztosító kellően körülhatárolt, egymástól jól elkülönült kockázati profilú eszközalapokat kínáljon. Szükséges továbbá annak megjelölése is, hogy a biztosító az adott eszközalapot a nyugdíjkorhatár várható eléréséhez képest hány hátralévő évvel rendelkező ügyfél figyelmébe ajánlja.
24. Javasolt továbbá, hogy a biztosító kínáljon a nyugdíjcélhoz igazodó, tőke- vagy hozamgarantált, illetve tőke- vagy hozamvédett eszközalapokat is. Jó gyakorlat lehet olyan eszközalap kínálása, amely a nyugdíjkorhatár elérésének évéhez igazodó lejáratú garanciát nyújt. Ebben az esetben célszerű az eszközalap lejáratának és a szolgáltatás igénybevételének pontos napja közötti időszakban a megtakarítás nagyon alacsony kockázatú eszközökben való elhelyezése.
25. Jó gyakorlat lehet az, ha a tájékoztatás kiterjed a nyugdíjkorhatár felé közeledve a kockázatcsökkentési stratégiát megvalósító eszközalap-váltások megfelelő időpontban és fokozatosan történő megvalósításának módjára is.

26. Javasolt továbbá, hogy a biztosító törekedjen a közvetett befektetési költségek elkerülésére. Célszerű, ha a biztosító a közvetett alapokba történő befektetést maximálja, és ennek felső mértékét az ügyféllel közli.
27. Az MNB javasolja, hogy a biztosításközvetítő szükség, illetve az ügyfél igényei szerint a szerződés fennállása alatt a nyugdíjszolgáltatás igénybevételeig adjon az ügyfél korához, teherviselőképességéhez és igényeihez igazodóan információt a nyugdíjcél eléréséhez leginkább megfelelő befektetési összetétel kiválasztásához is. Az MNB azt javasolja, hogy a biztosításközvetítő minden esetben hívja fel az ügyfél figyelmét arra, hogy a befektetési kockázatot az ügyfél viseli.

VIII. A biztosításközvetítőre vonatkozó ajánlások

28. Az MNB elvárja a biztosításközvetítőtől, hogy nyugdíjbiztosítási ügyféligeny esetén elsősorban olyan termékeket ajánljon az ügyfélnek, amelyek megfelelnek a jelen ajánlásban, illetve a befektetési egységekhez kötött (unit-linked) nyugdíjbiztosítások esetében a jelen ajánlásban érintett kérdések vonatkozásában a 21. pontban már hivatkozott Unit-linked ajánlásban foglaltaknak. A nyugdíjbiztosítások esetében a TKMNY ajánlott mértéke tartamonként rendre megegyezik a Unit-linked ajánlás 29. pontjában szereplő ajánlott TKM mértékével.
29. Amennyiben a nyugdíjbiztosítási termék TKMNY értéke a Unit-linked ajánlás 32. pontja alapján meghaladja az ajánlott mértéket, úgy a befektetési egységekhez kötött (unit-linked) nyugdíjbiztosítás ajánlása esetén az igényfelmérés, igénypontosítás során meg kell jelölni a limitmeghaladás indokát.
30. Az MNB elvárja, hogy a biztosításközvetítő csak akkor ajánljon a jelen ajánlásban foglaltaknak nem megfelelő nyugdíjbiztosítási terméket, ha valamely különös ügyféligeny kielégítésére a piacon elérhető és az ajánlásnak megfelelő termékek nem alkalmasak. Ebben az esetben ennek indokát a biztosításközvetítő az ügyféligeny felmérése, illetve pontosítása során rögzíti.

IX. Záró rendelkezések

31. Az ajánlás a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 13. § (2) bekezdés i) pontja szerint kiadott, a felügyelt pénzügyi szervezetekre kötelező erővel nem rendelkező szabályozó eszköz. Az MNB által kiadott ajánlás tartalma kifejezi a jogszabályok által támasztott követelményeket, az MNB jogalkalmazási gyakorlata alapján alkalmazni javasolt elveket, illetve módszereket, a piaci szabványokat és szokványokat.
32. Az ajánlásnak való megfelelést az MNB az általa felügyelt pénzügyi szervezetek körében az ellenőrzési és monitoring tevékenysége során figyelemmel kíséri és értékeli, összhangban az általános európai felügyeleti gyakorlattal.

33. Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy a pénzügyi szervezet az ajánlás tartalmát szabályzatai részévé teheti. Ebben az esetben a pénzügyi szervezet jogosult feltüntetni, hogy vonatkozó szabályzatában foglaltak megfelelnek az MNB által kiadott vonatkozó számú ajánlásnak. Amennyiben a pénzügyi szervezet csupán az ajánlás egyes részeit kívánja szabályzataiban megjeleníteni, úgy az ajánlásra való hivatkozást kerülje, illetve csak az ajánlásból átemelt részek tekintetében alkalmazza.
34. Az MNB jelen ajánlás alkalmazását a 2017. január 15-ét követően értékesített nyugdíjbiztosítási termékekre vonatkozóan várja el az érintett pénzügyi szervezetektől.
35. 2017. január 15-én hatályát veszti a Magyar Nemzeti Banknak a nyugdíjbiztosításokról szóló 2/2014. (V. 26.) számú ajánlása.

Dr. Matolcsy György sk.
a Magyar Nemzeti Bank elnöke